

Tko smo.
Čime se bavimo.
Kako to činimo.

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

„Europska Unija je utemeljena na vrijednostima poštivanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštivanja ljudskih prava, uključujući prava osoba koje pripadaju manjinama. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca.“

Članak 2, Ugovora o Europskoj uniji

Predgovor

Temeljna prava utvrđuju minimalne standarde kako bi se osiguralo da se s osobama postupa dostojanstveno. Bilo da je riječ o pravu na nepodnošenje diskriminacije na osnovi dobi, invaliditeta ili etničkog podrijetla, pravu na zaštitu osobnih podataka ili pravu na pristup pravdi, sve bi ih trebalo promicati i štititi.

Države članice Europske unije (EU) imaju dugu tradiciju promidžbe temeljnih prava. Sama Europska unija je izgrađena na tim vrijednostima te je posvećena jamčenju prava proglašanih u Povelji o temeljnim pravima Europske unije. Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA) osnovana je kao neovisno tijelo koje podupire ta nastojanja.

Unatoč takvom nasljeđu, brojni izazovi sprječavaju puno ostvarenje temeljnih prava u praksi. Prikupljanjem i analizom podataka u Europskoj uniji, Agencija pomaže institucijama i državama članicama Europske unije u razumijevanju i suočavanju s tim izazovima. Djelujući u partnerstvu s institucijama Europske unije, državama članicama Europske unije i drugim organizacijama na međunarodnoj, europskoj i nacionalnoj razini, Agencija igra važnu ulogu u pomaganju pri pretvaranju temeljnih ljudskih prava u stvarnost za sve koji žive u Europskoj uniji.

Morten Kjærum
Direktor

Ilze Brands Kehris
Predsjednica Uprave

Tko smo

Agenciju je 2007. godine osnovala Europska unija s posebnom zadaćom da pruža neovisne, na dokazima utemeljene savjete o temeljnim pravima. Agencija je jedna od specijaliziranih agencija Europske unije koje se financiraju iz proračuna Europske unije. Te su agencije osnovane kako bi institucijama i državama članicama Europske unije pružale stručne savjete o nizu pitanja.

90 zaposlenika Agencije čine pravni stručnjaci, znanstvenici društvenih i političkih znanosti, statističari i stručnjaci za komunikaciju i umrežavanje.

Njihov rad predvodi Uprava Agencije. Uprava je odgovorna za definiranje poslovnih prioriteta Agencije, odobravanje njezina proračuna te praćenje njezina rada. U Upravi se nalaze: jedan neovisni stručnjak kojeg imenuje svaka država članica, dva predstavnika Europske komisije i jedan neovisni stručnjak, kojeg imenuje Vijeće Europe.

Temeljna prava

Povelja o temeljnim pravima Europske unije pravno je obvezujući zakon Europske unije o pravima. U njoj su nabrojena prava koja institucije i države članice Europske unije moraju poštivati pri razvijanju i provedbi prava i politika Europske unije. Na nju se prvu poziva Agencija kada nudi svoje savjete utemeljene na dokazima o načinu osiguravanja poštivanja temeljnih prava.

Prava su u Povelji podijeljena u šest poglavlja:

DOSTOJANSTVO

kao što je pravo na nepodnošenje ponižavajućeg postupanja

SOLIDARNOST

kao što je pravo na pristup zdravstvenoj zaštiti i liječenju

SLOBODE

kao što je zaštita osobnih podataka

PRAVA GRAĐANA

kao što je pravo na glasovanje na lokalnim izborima u mjestu prebivališta

JEDNAKOST

kao što je pravo na nepodnošenje diskriminacije

PRAVDA

kao što je pravo na pravično suđenje

Čime se bavimo

Agencija institucijama i državama članicama Europske unije pruža neovisne, na dokazima utemeljene savjete o temeljnim pravima. Cilj je pridonijeti osiguravanju potpunog poštivanja temeljnih prava diljem Europske unije.

Kako bi to postigla Agencija obavlja sljedeće glavne zadaće:

- prikuplja i analizira informacije i podatke;
- pruža pomoć i stručno znanje;
- radi na komunikaciji i podizanju svijesti o pravima.

Zadaće Agencije opisane su u zakonu o osnivanju Agencije Europske unije za temeljna prava: Uredbi Vijeća br. 168/2007.

Zadaje Agencije obavljaju se uz savjetovanje i u suradnji s njezinim partnerima.

To Agenciji omogućuje da:

- definira svoja područja rada kako bi osigurala da njezina istraživanja odgovaraju specifičnim prazninama i potrebama u području temeljnih prava;
- razmjenjuje stručna znanja, koordinira istraživanja u različitim područjima te surađuje, a kako bi Europskoj uniji i njezinim državama članicama prenijela svoje savjete. Na taj način Agencija može stvoriti sinergije, maksimalno iskoristiti svoje resurse i pružiti potporu drugim tijelima davanjem jasnih mišljenja o načinu poboljšanja zaštite temeljnih prava;
- osigura da njezini savjeti i istraživanja dođu do kreatora politika na pravim razinama vlada i institucija Europske unije.

Agencija održava posebno bliske odnose s:

- Europskom komisijom, Europskim parlamentom i Vijećem Europske unije;
- ostalim međunarodnim organizacijama kao što su Vijeće Europe, Ujedinjeni narodi i Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS);
- vladama, organizacijama civilnog društva, akademskim ustanovama, tijelima nadležnima za jednakost i nacionalnim institucijama za ljudska prava (NHRI-ovima).

Tijela nadležna za jednakost i nacionalne institucije za ljudska prava nacionalna su tijela koja promiču zaštitu temeljnih prava u svojim zemljama. To može obuhvaćati provođenje istraživanja, podizanje svijesti ili savjetovanje žrtava o njihovim pravima.

U cilju osiguravanja bliskih radnih odnosa s državama članicama Europske unije, svaka država članica imenuje nacionalnog časnika za vezu. Neprestana razmjena i redoviti sastanci pomažu u stvaranju snažnog radnog odnosa koji jamči razmjenu informacija te prepoznavanje i bavljenje nacionalnim potrebama.

Platforma temeljnih prava (FRP) okuplja više od 300 organizacija civilnog društva iz cijele Europske unije koje se bave specifičnim pitanjima temeljnih prava. One nude prijedloge za godišnji program rada Agencije i njezino godišnje izvješće.

Vijeće Europe ima 47 država članica. Njegova tijela uključuju Europski sud za ljudska prava koji presuđuje u predmetima vezanima za Europsku konvenciju o ljudskim pravima.

Agencija ima poseban odnos s Vijećem Europe, čije je sjedište u Strasbourgu. U cilju osiguravanja komplementarnosti, Agencija koordinira svoje aktivnosti s aktivnostima Vijeća Europe, posebno u pogledu svojeg godišnjeg programa rada i suradnje s civilnim društvom.

Putem svoje Platforme temeljnih prava (*Fundamental Rights Platform, FRP*) Agencija se redovito savjetuje sa stotinama organizacija civilnog društva. Te organizacije pružaju potporu stručnjacima Agencije u identificiranju problema s kojima se ljudi diljem Europske unije suočavaju u svakodnevnom životu.

Područje djelovanja

Institucije Europske unije predlažu i usvajaju tematska područja djelovanja Agencije za petogodišnje razdoblje.

Glavna područja koja Agencija pokriva obuhvaćaju diskriminaciju, pristup pravdi, rasizam i ksenofobiju, zaštitu podataka, prava žrtava kaznenih djela i prava djeteta.

Budući da je Agencija osnovana kako bi pružala savjete Europskoj uniji i državama članicama pri provedbi prava i politika Europske unije, Agencija smije raditi samo na pitanjima koja potpadaju pod nadležnost Europske unije.

Premda Agencija nudi pojedincima informacije o tome kako i gdje ostvariti svoja prava, ona ne može ispitivati individualne žalbe niti o njima izdavati odluke. Prema svojim ovlastima Agencija može samo uputiti pojedince na odgovarajuće kanale gdje mogu potražiti pomoć na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini.

„Nadležnost“ se odnosi na pitanje ima li Europska unija pravne ovlasti za poduzimanje mjera u određenom političkom području.

Kako to činimo

Istraživanje i prikupljanje podataka

Agencija ima za zadaću prikupljanje „objektivnih, pouzdanih i usporedivih“ informacija i podataka. Ona svoja istraživanja na određene teme provodi prvenstveno diljem Europske unije te uglavnom ne prati ili ne ocjenjuje pojedine države članice.

Obuhvaćanje svih ili nekolicine država članica pruža usporednu perspektivu kojom se identificiraju postojeći izazovi i obećavajuće prakse u području pojedinih temeljnih prava diljem Europske unije.

Istraživanje Agencije obično obuhvaća **specifičnu temu temeljnih prava** diljem Europske unije – primjerice u izvješću Homofobija, transfobija i diskriminacija na osnovi seksualne orijentacije i rodnog identiteta u državama članicama Europske unije (*Homophobia, transphobia and discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity in the EU Member States*, 2010).

Agencija često prikuplja informacije o zaštiti temeljnih prava u pravnom okviru država članica te pruža pravnu analizu. Izvori informacija obuhvaćaju zakonodavne instrumente, sudske pravorijeke i akademske komentare. Primjerice izvješće Pristup pravdi u Europi: pregled izazova i prilika (*Access to justice in Europe: an overview of challenges and opportunities*, 2011).

Metodologija istraživanja odnosi se na način prikupljanja i analiziranja informacija i podataka. Metodologije kojima se koristi Agencija su kreirane kako bi osigurale da su prikupljeni podaci što je moguće točniji i pouzdaniji.

Kako bi ponudila sveobuhvatan pregled stvarne situacije, Agencija se koristi kombinacijom pravne analize i podataka o svakodnevnim iskustvima pojedinaca na terenu. Uredsko istraživanje nadopunjuje se sociološkim terenskim istraživanjem putem anketa ili intervjua ili analizom postojećih podataka.

Primjerice, u istraživanju o manjinama i diskriminaciji Europske unije (EU-MIDIS) intervjuirano je 23 500 ljudi iz odabranih skupina imigranata ili etničkih manjina u svih 27 država članica Europske unije. Rezultati su Agenciji omogućili pružanje korisnih i relevantnih pokazatelja diskriminacije, kao što je udio žrtava koje su doživjele diskriminaciju ili rasno motivirano kazneno djelo. To je, pak, otkrilo koje razine diskriminacije u različitim državama članicama podnose različite etničke manjine.

U nekim slučajevima Agencija smije **prijaviti neku hitnu situaciju u području temeljnih prava** u nekoj državi članici – kada to potpada pod njezine ovlasti te kada ta situacija ima utjecaja na Europsku uniju. Primjerice izvješće Nošenje s hitnim slučajem u području temeljnih prava – Situacija u kojoj se nalaze osobe koje prelaze kopnenu granicu u Grčkoj na neregularan način. Tematsko izvješće o situaciji (*Coping with a fundamental rights emergency – The situation of persons crossing the Greek land border in an irregular manner. Thematic Situation Report, 2011*).

I dok stručnjaci Agencije odabiru odgovarajuću metodologiju za određeni projekt, stvarno prikupljanje podataka i informacija na razini država uglavnom obavljaju stručnjaci izvan Agencije. Vanjski izvođači istraživanja odabiru se na temelju objektivnog i temeljitog selekcijskog postupka.

Znanstveni odbor sastoji se od 11 visoko kvalificiranih neovisnih stručnjaka za temeljna prava iz cijele Europske unije. Njih odabire Uprava na temelju mišljenja Europskog parlamenta.

Veliki dio istraživanja Agencije temelji se na podacima i informacijama koje prikuplja njezina mreža nacionalnih središnjih ureda, FRANET. FRANET se sastoji od timova stručnjaka za temeljna prava u svakoj državi članici. Prikupljene podatke i informacije koristi i analizira osoblje Agencije.

Agencija ima i Znanstveni odbor s neovisnim vanjskim članovima, koji jamči za kvalitetu njenog rada.

Dodatne informacije o metodologijama istraživanja Agencije mogu se pronaći u tematskoj brošuri listu s činjenicama *Istraživanje Agencije FRA: pružanje pouzdanih, usporedivih podataka i analiza.*

Pomoć i stručno znanje

Agencija pruža „pomoć i stručno znanje“ institucijama Europske unije i državama članicama kako bi ih podržala u „potpunom poštivanju temeljnih prava“ pri razvijanju i provedbi prava Europske unije.

Pitanja iz svojih istraživanja Agencija strukturira oko potreba koje identificiraju njezine interesne skupine. Podaci koje ona prikuplja ciljaju na ona područja u kojima su donositeljima odluka potrebni dokazi kako bi oblikovali svoje politike i zakonske propise. To također omogućuje Agenciji da svoje istraživanje usredotoči na probleme koje ljudi doživljavaju svakodnevno u stvarnom životu.

Na temelju dokaza prikupljenih putem istraživanja te njezinog stručnog znanja o temeljnim pravima, Agencija institucijama i državama članicama Europske unije izdaje mišljenja i zaključke o načinu osiguravanja poštivanja temeljnih prava u praksi pri razvijanju i provedbi zakonskih propisa i politika.

Agencija se neprestano savjetuje sa svojim interesnim skupinama u sklopu svih svojih projekata, a kako bi identificirala najbolji način na koji im može ponuditi savjete te im pomogla u poboljšavanju poštivanja temeljnih prava. Na temelju vrsta problema koje Agencija identificira i potreba koje interesne skupine izraze, ti se savjeti i pomoć mogu nuditi u čitavom nizu oblika.

- **Izvešća** – Agencija pruža podatke i dokaze koje je prikupila svojim socio-pravnim istraživanjem i analizom institucijama i državama članicama Europske unije, zajedno s mišljenjima i zaključcima o načinu osiguravanja većeg poštivanja temeljnih prava.
- **Zahtjevi institucija Europske unije** – Institucije Europske unije mogu od Agencije službeno zatražiti da formuliira mišljenja o specifičnim tematskim područjima ili da pruži pravnu analizu nekog zakonskog propisa ili prijedloga zakonskog propisa sa stajališta temeljnih prava. Primjerice, 2011. godine Europski je parlament zatražio od Agencije mišljenje o predloženoj Direktivi o uporabi podataka iz evidencije imena putnika (PNR).
- **Zahtjevi države članice Europske unije** – Država članica Europske unije može zatražiti od Agencije da dostavi informacije i podatke koji joj mogu pomoći u unapređenju poštivanja temeljnih prava u područjima koja potpadaju pod nadležnost Europske unije.
- **Materijali za obuku i programi obuke** – Primjerice Priručnik o europskim zakonima o nediskriminaciji (*Handbook on European non-discrimination law*, 2011), izrađen u suradnji s Europskim sudom za ljudska prava u Strasbourgu, koji pravnicima-praktičarima predstavlja vodič kroz zakone o diskriminaciji.
- **Obećavajuće prakse** – Agencija također prikuplja i razmjenjuje „obećavajuće prakse“ raznih država članica koje posebno povoljno djeluju na temeljna prava među državama članicama. To državama članicama daje priliku da jedna od druge nauče više o uspješnim modelima i rješenjima uobičajenih problema.

Komunikacija i podizanje svijesti o pravima

Agencija nastoji poboljšati stvarnu situaciju. Kao i kod spomenutih oblika pomoći, ona ovo čini podizanjem svijesti o temeljnim pravima u široj javnosti te kod predstavnika određenih zanimanja koja igraju važnu ulogu u ostvarivanju naših prava, odnosno koja imaju na njih utjecaja, kao što su nastavnici, medijski stručnjaci, policija i pravnici-praktičari.

Informacije o Agenciji i njezinom djelovanju

Osim **tiskanih publikacija i informativnih štandova** na ključnim događanjima, Agencija se također maksimalno koristi širokom lepezom kanala za **komunikaciju putem Interneta**. Ovi kanali obuhvaćaju njezine mrežne stranice te prisutnost u društvenim medijima Facebooku, Twitteru, LinkedInu i YouTubeu.

Agencija nudi i mjesečni **e-Newsletter** na koji se može pretplatiti putem adrese: information@fra.europa.eu.

Agencija nudi i mogućnost posjeta skupinama posjetitelja kako bi čuli više o temeljnim pravima u Europskoj uniji te o djelovanju same Agencije. Za dodatne informacije kontaktirajte visit@fra.europa.eu.

Materijali za promicanje svijesti o pravima

Agencija izrađuje **materijale** kojima se profesionalci mogu rukovoditi kada rade na pitanjima temeljnih ljudskih prava. Primjeri obuhvaćaju Izlet u prošlost – podučavanje za budućnost: Priručnik za nastavnike (*Excursion to the past – teaching for the future: Handbook for teachers, 2010*), koji pruža potporu nastavnicima koji podučavaju o holokaustu i ljudskim pravima, te priručnik razvijen u suradnji s Europskom unijom za emitiranje, koji služi za informiranje javnih radio-televizija o tome kako što bolje odraziti različitosti europskog društva kada se izvješćuje o manjinskim pitanjima (*Media Diversity Toolkit*).

Agencija također objavljuje i **Školsku agendu** (*S'cool Agenda*) za djecu. Ona ih uči osnovnim činjenicama o temeljnim pravima, a ujedno služi i kao školski kalendar.

Kreatori politika, istraživači, pravni stručnjaci i javnost mogu pristupiti **Bazi podataka sudske prakse** Agencije, koja sadržava zbirku nacionalnih i europskih sudskih predmeta o pitanjima temeljnih prava.

Informacije o Povelji o temeljnim pravima Europske unije

Agencija objavljuje materijale o Povelji o temeljnim pravima, kao što je **Poveljopedija**, alat za jednostavnu uporabu koji korisnicima omogućuje da saznaju više o pravima zajamčenima Poveljom. To je sveobuhvatna zbirka međunarodnih, europskih i nacionalnih ustavnih zakona o temeljnim pravima, povezanih s temama, poglavljima i člancima Povelje, dostupna s mrežnih stranica Agencije.

Agencija je također razvila i **aplikaciju o Povelji o temeljnim pravima za mobilne uređaje** kao što su smartphoneovi i tableti. Aplikacija je dostupna putem mrežnih stranica Agencije.

Kontaktirajte nas

Da biste saznali više o Agenciji, posjetite naše mrežne stranice. Ondje se možete informirati o našim aktivnostima, projektima, događanjima i publikacijama:

- <http://fra.europa.eu>
- twitter.com/EURightsAgency
- www.facebook.com/fundamentalrights
- www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
- www.youtube.com/user/EUAgencyFRA

Da biste nas kontaktirali, pretplatili se na naš mjesečni e-Newsletter ili dogovorili grupni posjet Agenciji, pošaljite nam poruku elektroničom poštom na adresu:

- information@fra.europa.eu

Alternativno nam se možete obratiti i poštom, telefonom ili telefaksom:

FRA – Agencija Europske unije za temeljna prava

Schwarzenbergplatz 11

1040 Beč

Austrija

Tel. +43 (1) 580 30 0

Faks +43 (1) 580 30 699

HELPING TO MAKE FUNDAMENTAL RIGHTS A REALITY FOR EVERYONE IN THE EUROPEAN UNION

Temeljna ljudska prava minimalni su standardi postupanja s ljudima koji jamče poštovanje dostojanstva svake osobe. Navedena su u **Povelji o temeljnim ljudskim pravima Europske unije**, koja je pravno obvezujuća za sve institucije Europske unije i za svih 27 država članica Europske unije u provedbi zakonskih propisa Europske unije. Njezina poglavlja – Dostojanstvo, Slobode, Jednakost, Solidarnost, Građanska prava, Pravda i Opće odredbe – nabrajaju prava, slobode i načela koje priznaje Europska unija.

Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA), utemeljena 2007. godine, Europskoj uniji i njezinim državama članicama pruža pomoć i stručno znanje o temeljnim ljudskim pravima.

FRA – Agencija Europske unije za temeljna prava
Schwarzenbergplatz 11
1040 Beč
Austrija

Tel. +43 (1) 580 30 - 0
Faks +43 (1) 580 30 - 699

information@fra.europa.eu
<http://fra.europa.eu>
twitter.com/EURightsAgency
www.facebook.com/fundamentalrights
www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
www.youtube.com/user/EUAgencyFRA

